

پیانه‌ی مهارتی شماره‌ی دو

هدف کلی: توانایی کار با انواع اتو

فهرست تجربه‌است و وسائل بورونماز:

- اتوی بخار و ساده،
- اتوی پرس خانگی،
- میز اتو،
- انواع بالشتک‌های اتو،
- ژانت،
- پارچه‌ی مخصوص اتوکشی،
- چوب مخصوص کوبیدن پارچه،
- لایی چسب.

زمان به ساعت

نظری	عملی
۳	۱

هدف‌های رفّتاری

انتظار می‌رود فراگیرند، پس از مطالعه‌ی این واحد درسی بتواند به اهداف ریز دست یابد:

- ۱- انواع لایی را نام ببرد.
- ۲- انواع لایی را صحیح استفاده کند.
- ۳- انواع اتورا نام ببرد.
- ۴- انواع اتورا صحیح استفاده کند.
- ۵- وسایل و ملزمات اتوكاری از قبیل، بالشترک‌ها، میز اتو، ژانت، پارچه‌ی مخصوص اتو و چوب مخصوص کوییدن پارچه ... را به‌طور صحیح مورد استفاده قرار دهد.
- ۶- هنگام اتو زدن نکات ایمنی را انجام دهد.
- ۷- هنگام اتوكاری مواردی از قبیل حرارت، رطوبت و راستای پارچه را به‌طور صحیح انجام دهد.
- ۸- اصول اتوكاری انواع درز دوخته شده را انجام دهد.
- ۹- با اتو لایی چسب را روی پارچه وصل کند.
- ۱۰- اصول اتو زدن انواع پنس، سجاف و چین دوخته شده را انجام دهد.
- ۱۱- روش اتوكردن یک پیراهن را صحیح انجام دهد.

پیش آزمون

خیر   بله

☐	☐

- ۱- ویژگی‌های کارگاه خیاطی را می‌دانم.
- ۲- نحوه‌ی قرارگرفتن صحیح وسایل و تجهیزات داخل کارگاه خیاطی را می‌دانم.
- ۳- انواع سوزن و کاربرد آن‌ها را می‌دانم.
- ۴- انواع نخ و کاربرد آن‌ها را می‌دانم.
- ۵- انواع ماشین دوخت و کاربرد آن‌ها را می‌دانم.
- ۶- راه اندازی ماشین‌های دوخت را می‌دانم.
- ۷- استفاده از پایه‌های ماشین دوخت را می‌دانم.
- ۸- چگونگی رفع عیوب ماشین دوخت و علل آن را می‌دانم.
- ۹- رعایت نکات ایمنی در کار با ماشین دوخت را می‌دانم.

هنر جوی محترم

در صورت منفی بودن پیش آزمون اتا ۹ پیمانه‌ی مهارتی اول را دوباره مرور کنید.

انواع اتovo و سایل آن

تخصص در اتوکردن برای جلوه بخشیدن به لباس، به اندازه‌ی تخصص در دوخت مهم است. مهم‌ترین لوازم اتوکشی جهت حرفة‌ی خیاطی عبارتند از: اتو، میز اتو، بالشتک‌های مخصوص، زانت، پارچه‌ی مخصوص اتوکشی، اسفنج و ... انواع مختلف اتو عبارتند از: اتوی ساده، اتو بخار، اتو بخار با فرم منحنی، اتو پرس خانگی.

اتوی ساده:

◀ این مدل از اتو، معمول‌ترین نوع آن به شمار می‌رود. حتماً قبل از شروع به کار، حرارت اتو را امتحان کنید. این کار را روی تکه‌ی پارچه‌ای بی‌صرف از همان جنس مورد نظر انجام دهید این نوع اتوها قادر مخزن بخار هستند (تصویر ۱-۱).

تصویر ۱-۲

اتو بخار:

◀ در اتوهای بخار، مخزن میانی* جهت ریختن آب وجود دارد. اتوی بخار چروک‌ها را به آسانی برطرف می‌کند. پس از اتمام کار، آب اتو را خالی کنید (تصویر ۱-۲).

اتوی با فرم منحنی:

▼ این اتو بخار به فرم منحنی و ثابت است (برعکس اتوی دستی که پارچه ثابت است و اتو متحرک). از این اتو برای راحت‌تر اتو کردن قسمت‌هایی از لباس که دارای فرم منحنی‌اند و نمی‌توان روی قسمت خارجی آن اتو گذاشت، استفاده می‌شود؛ زیرا اگر از اتوی معمولی استفاده گردد، لباس فرم اصلی خود را از دست می‌دهد. مانند کاپ آستین یا اتو کردن لبه‌های تور و .... (تصویر ۱-۳).

تصویر ۱-۳

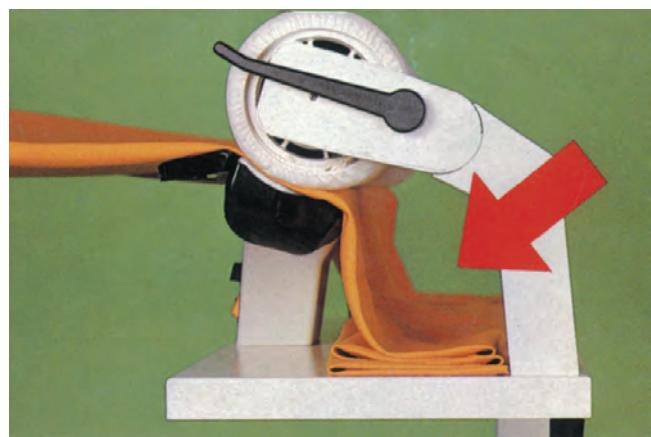

* مدل‌های جدیدی از اتو بخار به بازار آمده با مخزن جداگانه که بخار را با فشار زیادی از اتو خارج می‌کنند.

اتومی پرس:

این نوع اتوها که شبیه اتوپرس خشکشویی است در منزل و کارگاههای دوخت مورد استفاده قرار می‌گیرند و قابل حمل و نقل هستند. برای اتوکردن پوشاسکی مانند مانتو، پراهن یا ملافوههای منزل یا پرس لایی بیشترین کاربرد را دارند (تصویر ۱-۴).

تصویر ۱-۴

میز اتو:

برای اتوکردن می‌توانید از میز اتوی قابل حمل و نقل و پایه‌دار استفاده کنید یا سطح میز معمولی‌ای را با دولا پتوی ضخیم پوشانید و به عنوان میز اتو استفاده نمایید. قرارگرفتن پایه‌ی میز در هر شیار، ارتفاع میز از زمین را تغییر می‌دهد. روی میز اتو تکه‌ای پارچه‌ی سفید نخی پهن کنید و هر دفعه پس از چند بار استفاده، روکش را بشویید (تصویر ۱-۵).

تصویر ۱-۵

تصویر ۱-۶

بالشتک های اتو مخصوص اتو:

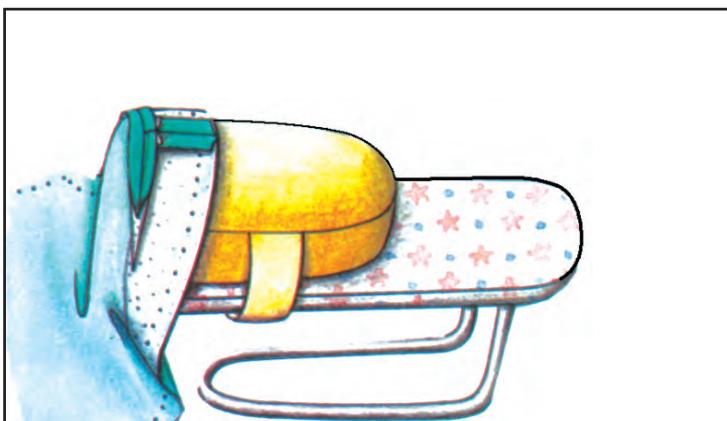
بالشتک های اتو انواع مختلفی دارند که

عبارتند از:

بالشتک بضمی:

◀ این نوع بالشتک برای اتوی درزهای منحنی، پنس های بالاتنه و همچنین فرم دادن به قسمت هایی از لباس به کار می رود. سطح بالشتک را توسط پارچه های سفید نخی روکش کنید تا هر بار بتوانید آن را باز نمایید، بشویید و دوباره در جای خود بدوزید (تصویر ۱-۶).

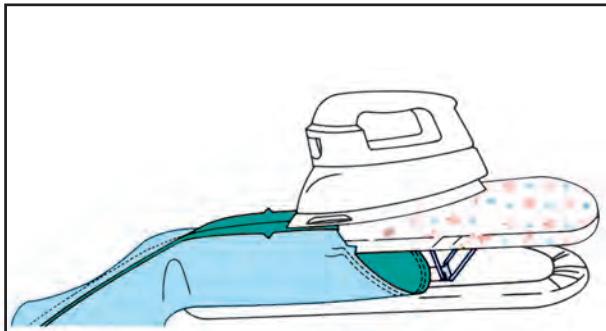
تصویر ۱-۷

بالشتک دستی:

◀ در بازار از این بالشتک دو نوع وجود دارد؛ در یک مدل آن، قسمت بیرونی بالشتک باز است و داخل ژانت می شود (مطابق شکل رویه رو) و در مدل دیگر آن، سمت داخل بالشتک به یک نوار کشی متصل است. موقعی که بخواهید قسمتی از لباس را روی دست اتو کنید کافی است انگشتان را از زیر نوار کش بگذرانید. آن گاه پارچه را روی آن قرار دهید و به ملایمیت اتو بزنید. با در دسترس داشتن این وسیله، اتوی کاپ آستان آسان تر خواهد شد (تصویر ۱-۷).

هزانت:

تصویر ۸-۱

◀ از هزانت جهت اتوکشی قسمت‌هایی از لباس که به فرم لوله‌ای هستند (مانند آستین) استفاده می‌شود. قسمت عریض‌تر آن برای اتوی بالای آستین و قسمت باریک‌تر آن برای اتو کردن مج آستین به کار می‌رود. با این وسیله، اتوی درز آستین از مج و حلقه آستین آسان‌تر خواهد بود (تصویر ۸-۱).

تصویر ۹-۱

پارچه‌ی مخصوص اتوکشی:

◀ پارچه‌ی «رواتوبی» باید نخی، لطیف و فاقد پرز باشد. هرگز بدون این وسیله پوشک را اتو نکنید؛ زیرا، سطح پارچه برق می‌افتد (تصویر ۹-۱).

تصویر ۱۰-۱

چوب^{*} مخصوص کوبیدن پارچه:

◀ این وسیله یک قطعه چوب گرد است که برای حفظ «تای» پارچه‌ی ضخیم استفاده می‌شود. لبه‌ی ضخیم لباس ابتدا با اتوی بخار اتو می‌گردد، سپس با این وسیله کوبیده می‌شود. این عمل سبب می‌شود تا بخار به سرعت از روی پارچه از بین برود و پس از خشک شدن پارچه خط اتوی خود را حفظ کند (تصویر ۱۰-۱).

▲ احتیاط

نکات مهم اینی

هنگام استفاده از اتو به مراقبت‌های مهم اینی زیر دقت کنید:

- * پس از پایان کار، اتو را از پریز برق بیرون بکشید تا کاملاً سرد شود. سپس، آن را جمع کنید و در جای محفوظ قرار دهید.

* هرگز کف اتو را با اشیای تیز مانند کارد، قیچی و ... تمیز نکنید؛ زیرا سطح صیقلی آن ناصاف می‌شود.

* روی قزن قفلی، دکمه‌ی فشاری و انواع دکمه را هرگز اتو نزنید؛ زیرا، باعث خرابی کف اتو می‌گردد.

* هرگز اتو را روی پارچه محکم نکویید؛ زیرا در این صورت به سرعت خراب می‌شود.

- * در فاصله‌ی کار، اتو را روی پایه‌ی مخصوص بگذارید و هرگز آن را عمودی قرار ندهید؛ زیرا به مجرد کوچک ترین تکان، خواهد افتاد.

* اتوهای اتوماتیک را هیچ گاه نباید در فواصل کار روی یک درجه‌ی ثابت باقی گذارد؛ زیرا، خاصیت

تنظیم حرارت را از دست می‌دهد.

* قبل از وصل کردن اتو به جریان برق از سلامت سیم و پریز مطمئن شوید.

* تماس دست مرطوب با سیم و پریز برق باعث برق گرفتگی می‌گردد.

- * عمل اتو زدن، حتماً باید در روز و در اتاق کاملاً روش انجام شود؛ زیرا در شب، علاوه بر آن که فشار زیادی به شبکه‌ی برق کشور تحمیل می‌گردد، باعث می‌شود لکه‌های برق افتادگی پارچه و هم‌چنین چروک‌های ریز آن، از چشم پنهان بماند.

روش تمیز کردن اتو

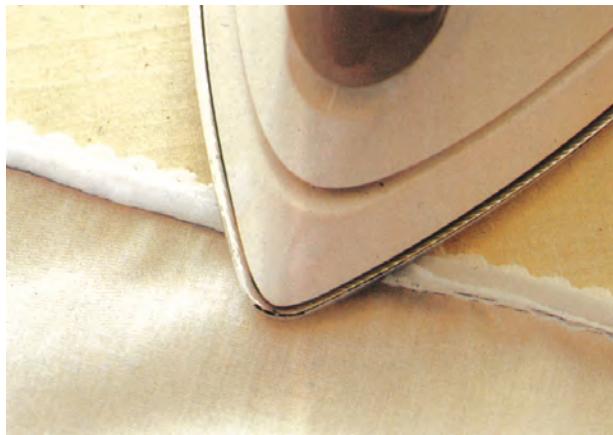

* یکی از مشکلاتی که در کاربرد اتوهای بخار پیش می‌آید، رسوب املاح آب در داخل محفظه‌ی اتو و مسدودشدن سوراخ‌های کف آن است. برای رفع این مشکل، توصیه می‌شود ابتدا مقداری آب و سرکه (به نسبت مساوی) به داخل محفظه‌ی آب اتو ببریزید و آن را به برق وصل کنید و اجازه دهید اتو چند دقیقه بخار کند. سپس اتو را از برق بکشید و مدت یک ساعت آن را به همان حال باقی بگذارید. در این صورت، رسوبات کاملاً پاک می‌شود.

* گاهی ممکن است بر اثر عدم دقت، پارچه‌ی نایلونی سوخته شده و به کف اتو چسبیده باشد. برای از بین بردن لکه‌ی چسبیده شده می‌توان هنگامی که اتو کاملاً داغ است، تکه‌ای صابون رختشویی روی محل لکه مالید و سپس با پارچه‌ی تمیزی آن را پاک کرد.

* لکه‌های قهوه‌ای رنگی که از سوخت پارچه به جا مانده را نیز می‌توان به وسیله‌ی محلول گرم شده‌ی سرکه و نمک پاک کرد.

برق افتادگی لباس

تصویر ۱۱-۱

▲ معمولاً لباس‌های تیره رنگ بر اثر اتوكردن غلط یا پس از مدتی استفاده، برق می‌افتد و کهنه به نظر می‌آید. برای رفع این اشکال، می‌توانید حوله‌ی تمیز را در سرکه‌ی خالص فرو ببرید و بعد از چلاندن کامل آن را روی قسمت برق افتاده بکشید. برای لباس‌های پشمی با الیاف مصنوعی، حدود دو قاشق آمونیاک در نیم لیتر آب بریزید و محلول را به وسیله‌ی ماهوت پاک کن بر روی لباس بمالید. بعد از اتمام کار، بهتر است یک بار نیز با آب خالص و ماهوت پاک کن، لباس را تمیز کنید. در مورد لباس‌های ابریشمی نیز همانند روش قبل عمل نمایید، البته با این تفاوت که مقدار کمی آمونیاک با چند قطره الکل مخلوط کنید و توسط یک قطعه اسفنج روی لباس بمالید (تصویر ۱۱-۱).

چگونگی اتوکردن لباس

* نحوه‌ی اتوکشی، کاملاً در دوخت لباس مؤثر است. اتوکردن خوب و دقت در آن، لباس را خوش دوخت نشان می‌دهد. در غیر این صورت، لباس کم ارزش و بدفرم به نظر می‌آید.

* اتو و میز اتو را نزدیک چرخ خیاطی قرار دهید تا پس از دوختن هر درز، بتوانید بلافاصله آن را اتو کنید. چنان‌چه هر تکه را بلافاصله پس از چرخ کردن و قبل از اتصال به تکه‌ی دیگر اتو نکنید، هرگز لباس مورد نظرتان جلوه‌ای نخواهد داشت.

* قبل از برش لباس، پارچه و نیز الگو را به خوبی اتو کنید. برای اتوی الگوهای کاغذی حرارت باید کم باشد. برای این کار هرگز از بخار یا اتوی بخار استفاده نکنید. برای اتوکردن روی لباس حتماً از پارچه‌ی روتوبی استفاده نمایید.

حرارت لازم

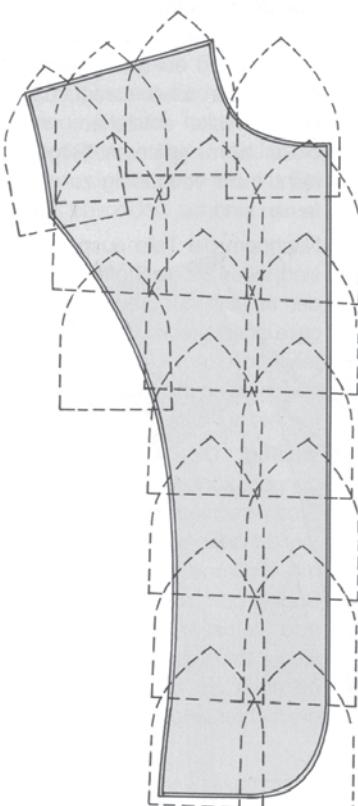
هنگام اتو زدن باید به دقت حرارت مورد نیاز هر نوع پارچه را رعایت کنید. لازم است بعد از گرم شدن اتو، با سر انجشت یک قطره آب به کف آن بچکانید. اگر آب بدون بخارشدن بر سطح فلز پخش گردد، دمای اتو پایین‌تر از «۱۵۰ درجه» است و باید قدری صبر کنید تا گرم تر شود، ولی اگر آب بلافاصله تبخیر گردد، شانه‌ی آن است که حرارت اتو به حدود «۱۸۰ تا ۲۰۰ درجه» رسیده است و بالاخره، اگر قطره‌ی آب به صورت گلوله‌های کوچک درآید و سپس بخار شود، مشخص می‌گردد که اتو حدود «۲۵۰ درجه» حرارت دارد (تصویر ۱-۱۲).

لباس بداتو

برخی از انواع پارچه به قول معروف بداتو هستند و به راحتی اتو نمی‌شوند، ولی اگر یک ورقه‌ی فویل آلومینیومی در زیر پوشش میز اتو یا زیر پتو یا پارچه زیراتوبی قرار گیرد، حتی برای بداتورین پارچه‌ها، عمل اتوکردن با سهولت بیشتری انجام می‌گیرد (تصویر ۱۳-۱).

تصویر ۱۳-۱

روبوت لازم

انواع پارچه در صورتی که میزان معینی رطوبت داشته باشند، راحت‌تر اتو می‌شوند.

باید توجه داشته باشید که آب پاشیدن بر روی پارچه هنگام اتوکاری، چند اشکال به وجود می‌آورد؛ از جمله، قسمت مرطوب بهتر اتو می‌شود و حتی مقداری کش می‌آید یا ممکن است نقاط خیس به صورت برآق درآید و پارچه‌ی اتو شده لکه‌دار شود.

همیشه به موازات راسته‌ی پارچه، اتو را روی پارچه بکشید، در غیر این صورت پارچه کش خواهد آمد. هرگز پارچه را در جهت اربیب و بی‌راه اتو نزنید؛ زیرا لباس ترکیب خود را از دست می‌دهد. برای وصل کردن لایی چسب نیز همین روش را مطابق شکل انجام دهید (تصویر ۱۴-۱).

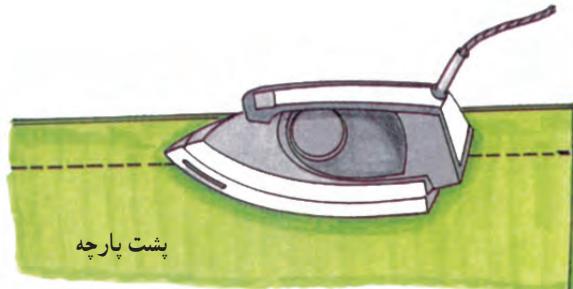
تصویر ۱۴-۱

اُتوكردن درزها و پسها

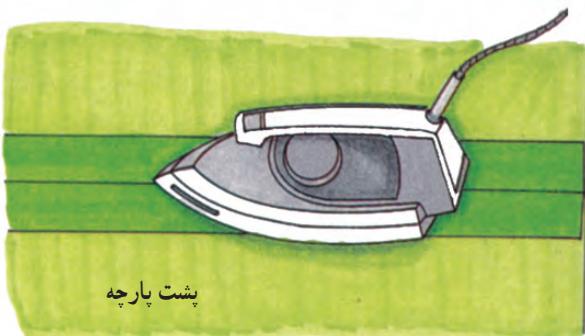

اتونی درزهای صاف

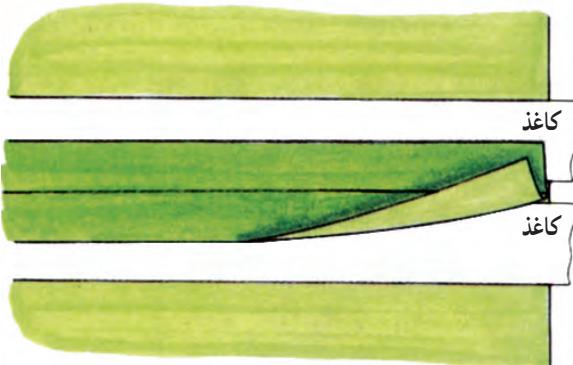
پس از چرخ کردن و قبل از آن که ضخامت جادرز را
به طرفین باز کنید، روی خط دوخته شده اتو بزنید (تصویر ۱-۱۵).

تصویر ۱-۱۵

تصویر ۱-۱۶

تصویر ۱-۱۷

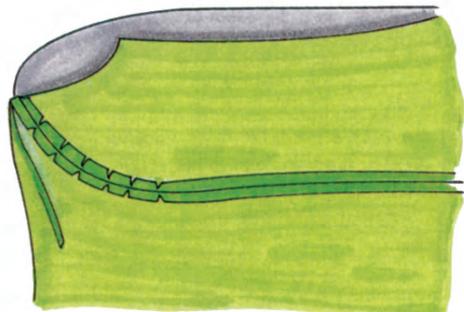

تصویر ۱-۱۸

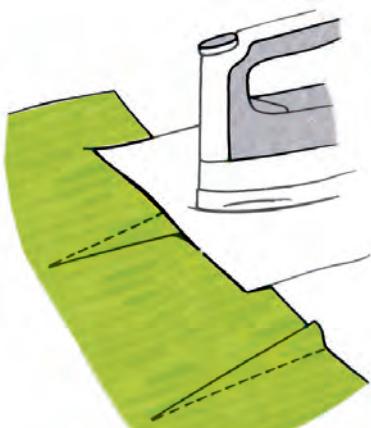
درزها را از سمت پشت اتو نمایید. جادرزها را توسط انگشتان دست چیزی کاملاً باز کنید و سپس به وسیله‌ی نوک اتو (به طوری که سطح کف اتو مماس با پارچه نشود) خط درز را اتو نمایید (تصویر ۱-۱۶).

هرگز ضخامت اضافی درزها را روی پارچه اتو نکنید؛ زیرا رَد درزها، روی بعضی پارچه‌ها (مانند ساتن ابریشمی) منعکس می‌شود و در این صورت، برطرف کردن آن غیرممکن خواهد بود. دوباره از کاغذ برش بچینید و زیر ضخامت جادرز قرار دهید. سپس با ملاحت آن را اتو کنید (تصویر ۱-۱۷).

پس از اتوکردن جادرزها، جادرز را بلند نمایید و زیر آنها را اتو کنید (تصویر ۱-۱۸).

تصویر ۱-۱۹

تصویر ۱-۲۰

تصویر ۱-۲۱

تصویر ۱-۲۲

اتومی درزهای منحنی

◀ درزهای خمیده و منحنی را روی بالشتک بیضی شکل قرار دهید. درزها را چرت بزنید، جادرزها را باز کنید و هر بار در حدود ۴ تا ۵ سانتی متر از طول درز را اتو کنید تا درز، کشنید نماید (تصویر ۱-۱۹).

اتومی پنس ها

◀ پس از دوختن پنس، ابتدا دو طرف آن را روی خطوط دوخته شده اتو بزنید. سپس آن را روی بالشتک بیضی شکل قرار داده و به یک سمت بخوابانید. زیر پنس را تکه ای کاغذ (مانند شکل رو به رو) بگذارید. همیشه از قسمت عریض پنس به طرف نوک آن اتو بکشید (تصویر ۱-۲۰).

◀ اگر پارچه ضخیم است، میان پنس را بچینید. سپس درز آن را باز کنید، زیر پنس را تکه ای کاغذ برش بگذارید، نوک اتو را در جهت رأس پنس حرکت دهید و با دقت اتو کنید (تصویر ۱-۲۱).

* پنس های دامن در جهت درز پهلو و پنس های آستین در جهت پایین اتو می شود.

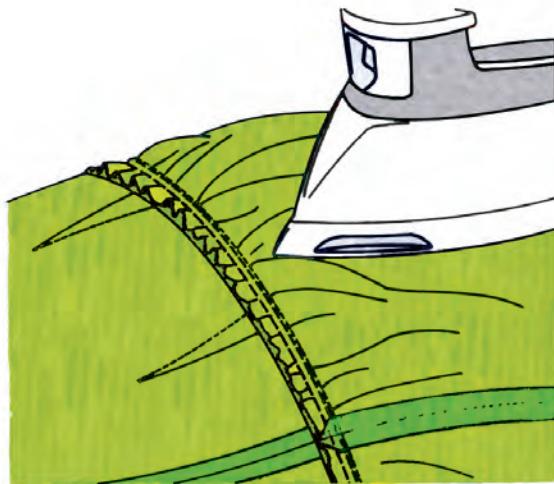
اتومی سجاف ها

◀ درز سجاف را قدری به طرف داخل پارچه بغلتانید و آن را کوک بزنید. سپس روی آن را با پارچه‌ی رواتومی بپوشانید و اتو بزنید (تصویر ۱-۲۲).

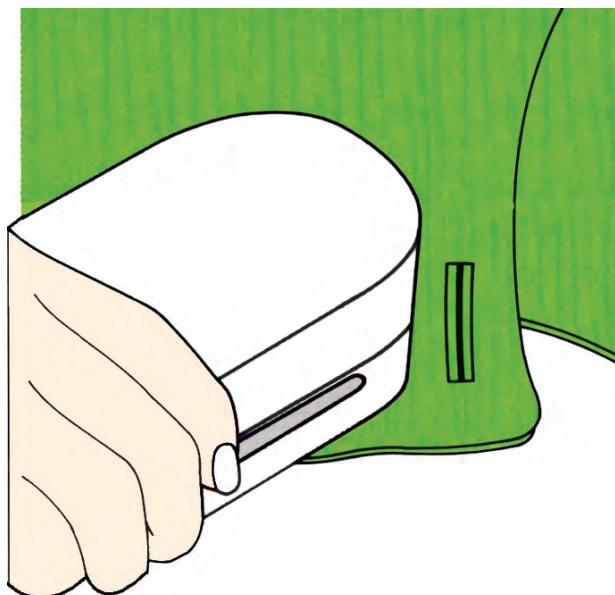
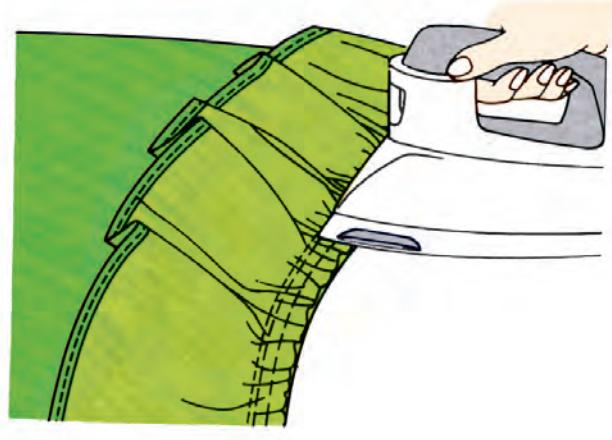
اتوی چین ها

◀ اگر قسمتی از لباس را چین کش کرده اید، هرگز روی ضخامت چین ها را اتو نزنید، بلکه نوک اتو را در داخل چین ها فرو ببرید و خارج سازید تا بدون آن که روی چین ها «تا» بخورد، پارچه صاف شود (تصویر ۱-۲۳).

تصویر ۱-۲۳

تصویر ۱-۲۴

◀ تکه ای سنگ مرمر (یا چوب) در ابعاد 17×6 سانتی متر و با قطر ۴ سانتی متر تهیه کنید. پس از گذاشتن اتوی داغ روی درز یا سجاف اتو را بردارید و بلا فاصله سنگ مرمر (یا چوب) سرد را جای اتو بگذارید تا محل های اتوکشی شده صاف شود (تصویر ۱-۲۴).

روش اتوكردن یک پیراهن

▲ سپس لباس را مچاله کنید و مدتی در کیسه‌ی نایلونی قرار دهید (تصویر ۱-۲۷).

▲ اگر ناچارید لباس کاملاً خشکی را فوراً اتو بزنید، با آب پاش، سطح لباس را مرطوب کنید (تصویر ۱-۲۶).

▲ پارچه‌ها و پوشاك شسته شده را قبل از خشک شدن کامل، جمع آوري کنید (تصویر ۱-۲۵).

▲ درز زیر دست آستین را بکشید و اتو کنید. به طوری که خط روی آستین به خوبی اتو شود (تصویر ۱-۳۰).

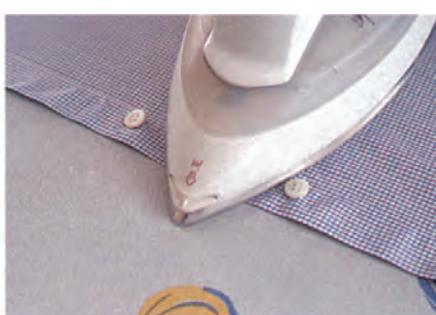
▲ مچ را از سمت رو اتو کنید (تصویر ۱-۲۹).

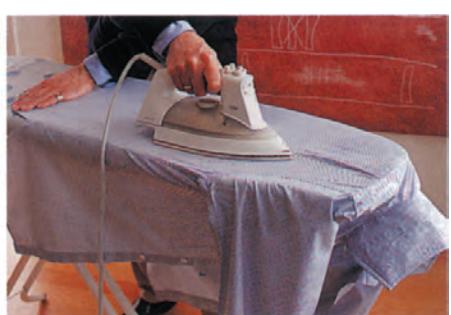
▲ ابتدا پشت پایه‌ی یقه و سپس داخل پایه‌ی یقه را اتو کنید آن‌گاه یقه را از دو سمت اتو نمایید (تصویر ۱-۲۸).

▲ پس از اتمام اتوكشی، پیراهن را آویزان کنید (تصویر ۱-۳۳).

▲ پیراهن را صاف روی میز پهن کنید. سپس سرتاسر جلو را اتو نمایید. فاصله‌ی بین دکمه‌ها را مطابق شکل اتو کنید (تصویر ۱-۳۲).

▲ پیراهن را از سمت پشت، روی میز پهن کنید. پیلی سطح لباس را اتو نمایید را مطابق شکل اتو کنید (تصویر ۱-۳۱).

خودآزمایی نظری

- ۱- سه نوع اتو را نام ببرید.
  - ۲- بالشتک یعنی برای اتوی ..... و ..... به کار می رود.
  - ۳- اگر بعد از گرم شدن اتو با سرانگشت یک قطره‌ی آب به کف آن بچکانید و آب بدون بخارشدن بر سطح فلز پخش گردد، دمای اتو ..... درجه است.
- الف - پایین تر از 10° ب - بالاتر از 20° پ - پایین تر از 15°
- ۴- اگر بعد از گرم شدن اتو، با سرانگشت یک قطره‌ی آب به کف آن بچکانید و آب به صورت گلوله‌های کوچک درآید و سپس بخار شود، دمای اتو ..... درجه حرارت دارد.
- الف - پیش تر از 20° ب - پیش تر از 15° پ - کمتر از 12°
- ۵- پارچه‌های بدانو را با چه روشی می توان اتو کرد؟
  - ۶- چرا باید به موازات راستای پارچه اتو را روی آن بکشید؟
  - ۷- آب پاشیدن بر روی پارچه هنگام اتوکاری، چه اشکالی به وجود می آورد؟
  - ۸- چرا زیر ضخامت اضافی درزهای لباس هنگام اتوکاری، کاغذ برش می گذارند؟

خودآزمایی عملی

- ۱- انواع درز را اتو کنید.
- ۲- یک لباس چین دار را اتو کنید.
- ۳- پنس‌ها و سجاف یک لباس را اتو کنید.
- ۴- لابی چسب را به وسیله‌ی اتو روی یک قسمت از لباس وصل کنید.

پاسخنامه خودآزمایی نظری

- ۱- اتوی ساده، بخار و پرس خانگی
- ۲- درزهای منحنی - پنس‌های بالاتنه
- ۳- پ
- ۴- ت
- ۵- یک ورقه‌ی فویل آلومینیومی در زیر بوشش میز اتو یا زیر پتو یا پارچه‌ی زیر اتویی قرار گیرد.
- ۶- در غیراین صورت پارچه‌کش خواهد آمد.
- ۷- قسمت مرطوب کش می‌آید، نقاط خیس به صورتی برآق درمی‌آید و پارچه‌ی اتو شده حالتی لکه‌دار می‌یابد.
- ۸- زیرا رد درزها، روی بعضی پارچه‌ها (مانند ساتن ابریشمی) منعکس می‌شود و در این صورت برطرف کردن آن غیرممکن خواهد شد.